

A

Abnormal seedlings: កូនឈើអន់ កូនឈើខ្សោយ កូនឈើមិនធម្មតា

នៅក្នុងការពិសោធន៍បណ្តុះគ្រាប់ពូជ កូនសំណាប(ដំណុះ)ណាដែលមិនមានរចនាសម្ព័ន្ធប្រក្រតីសំរាប់ការដុះលូតលាស់ ឬមួយបង្ហាញឱ្យឃើញពីលទ្ធភាពមិនអាចរីកចម្រើនទៅមុខទៀត ។
មើល Necrosis, Seedling, Seed testing.

Abortion: លែងលូតលាស់ រលូត ជ្រុះ

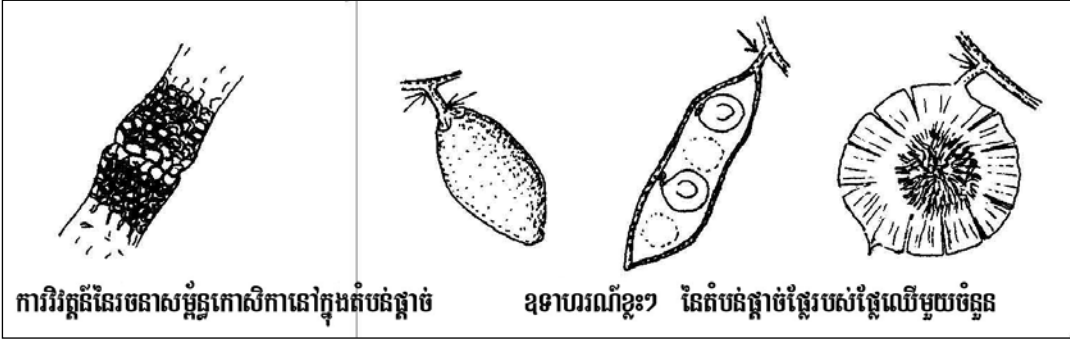
ការបាត់បង់រចនាសម្ព័ន្ធបន្តពូជ(ឧ: ផ្កា ឬអូវុល(ovule)) ក្នុងពេលកំពុងតែលូតលាស់ ។
មើល Abcission, Nut, Ovule.

Abcission: ការជម្រុះស្លឹក ផ្កា ផ្លែ

ការជម្រុះតាមធម្មជាតិនៃស្លឹក ផ្កា និងផ្លែ ចេញពីដើមរបស់វា ។ ជាទូទៅ វាទាក់ទងនឹងការបំផ្លាញនូវស្រទាប់ពិសេសនៃជញ្ជាំងកោសិកាដែលមានភ្នាសស្ទើងដែលហៅថា តំបន់ផ្តាច់ (abscission zone) ។

Abcission zone: តំបន់ (ចំណុច)ផ្តាច់

ស្រទាប់ពិសេសមួយនៃជញ្ជាំងកោសិកាស្ទើង ដែលនៅតំបន់នេះកើតឡើងការផ្តាច់ចេញ ។
មើល Abcission, Dehiscence.

Absolute humidity: សំណើមដាច់ខាត

បរិមាណនៃចំហាយទឹកក្នុងបរិយាកាសដែលមាននៅក្នុងខ្នាតមាឌ ។ គិតជាក្រាម ក្នុង១គីឡូគីឡូឡូលំស្អុត ឬក្រាមក្នុង ១ម៉ែត្រត្រីគុណ(គីប) ខ្យល់ស្អុត ។
មើល Relative humidity, Saturated.

Absorption: ការស្រូបទឹក

ការស្រូបជាតិទឹកពីបរិយាកាសដោយកោសិកាឬជាលិកានៃសំបកគ្រាប់ ។

មើល Adsorption, Imbibitions.

Accelerated ageing (AA): បន្ត (អាយុ) បង្កើនអាយុ

វិធីសាស្ត្រមួយនៃការដាក់គ្រាប់ពូជនៅក្នុងទឹកក្ដៅក្នុងស្លឹកក្រូចដែលមិនមានបរិស្ថានសមស្រប សីតុណ្ហភាព និងសំណើមខ្ពស់ដើម្បីបង្កើនល្បឿនវិវត្តន៍អាយុចាស់តាមធម្មជាតិរបស់វា ។ វិធីនេះត្រូវបានគេប្រើសំរាប់ធ្វើការពិសោធន៍ពលសម្បទាដំណុះ ហើយប៉ាន់ស្មានពីរយៈពេលស្តុកទុកបានរបស់គ្រាប់ពូជ ។

មើល Ageing, Deterioration, Vigour, Vigour test.

Achene: ប្រភេទផ្លែទោលស្ងួត

ផ្លែដែលមានគ្រាប់១ស្ងួត មិនប្រេះ ដែលកើតពីកេសរញី១ ។

មើល Fruit, Dehiscence, Dry fruit, Folicle, Indehiscence, Carpel, Nut, Samara.

Acquired character: លក្ខណៈប្រែប្រួល ឬផ្លាស់ប្តូរ លក្ខណៈក្លាយ

ការប្រែប្រួលមួយដែលបានវិវត្តន៍នៅក្នុងជីវិតសរីរាង្គមួយ ដូចជា លទ្ធផលនៃការជះឥទ្ធិពលរបស់បរិស្ថាន ។ ការប្រែប្រួលនេះមិនអាចត្រឡប់បានទេ ។

មើល Character, Genotype, environment interaction, Inheritance, Phenotype.

Actinorhizal plants: រុក្ខជាតិផ្តល់ទីជំរកដល់មីក្រូសារពាង្គកាយអន្តរអំពើ

រុក្ខជាតិដែលបង្កើតនូវទីអាស្រ័យដល់មីក្រូសារពាង្គកាយអន្តរអំពើ ដែលមានឈ្មោះហ្វ្រេនគីយ៉ា (frankia) ។

មើល Frankia, Microsymbionts.

Adaptability: លទ្ធភាពបន្សាំ

១. ដំណើរនៃការកែតម្រូវការវិវត្តន៍ (ជីននេទិក) នៃឯកត្តៈឬក្រុមពូជឱ្យស្របទៅនឹងបរិស្ថាននោះ ។ ដូចជាការផ្លាស់ប្តូររចនាសម្ព័ន្ធបុគ្គលិករបស់វា ។

២. ការសំដែងឡើងរបស់ដើមឈើមួយ ក្នុងមួយខួបជីវិតរបស់វានៅក្នុងបរិស្ថានថ្មីមួយ ។

មើល Adapted, Land race, Evolution, Mutation, Natural selection.

Adapted: ការស្ម័គ្រចិត្ត

អាស្រ័យទៅលើថា តើរុក្ខជាតិនេះអាចបន្សាំលក្ខណៈសរីរៈបានប៉ុណ្ណា ដើម្បីរស់យ៉ាងរឹងមាំ ដុះលូតលាស់ល្អ ហើយធន់នឹង ជំងឺ និងបរិស្ថានប្រែប្រួល ។ ចំពោះប្រភេទពូជនាំចូល ថាតើវានឹងអាចសំដែងឡើងបានល្អប៉ុណ្ណា នៅក្នុងបរិស្ថានថ្មីរបស់វា ។

មើល Adaptation, Land race.

Additive gene: ប្រសិទ្ធិភាពជិន (ហ្សែន) (បន្ថែម)

ជិនដែលបង្ហាញឱ្យឃើញប្រសិទ្ធិភាពបន្ថែម ។ ប្រសិទ្ធិភាពជិន ជាមូលដ្ឋានសំរាប់ទ្រឹស្តីតំណពូជខាងបរិមាណ និង ការសិក្សាខាងបង្កាត់ពូជ ។ ឧ: ការរំពឹងទុកនៃលក្ខណៈសំដែងឡើងរបស់កូនកាត់ (hybrid) គឺជាតំលៃមធ្យមនៃជិនរបស់មេបា ពោលគឺពាក់កណ្តាលមេ-បា ។

Adsorption: ការស្រូបយក

១. ការចាប់យកសារធាតុមួយនៅលើផ្ទៃរបស់សារធាតុមួយទៀត ដូចជា ការស្អិតជាប់នៃអង្គធាតុរាវនៅផ្ទៃក្រោមសំបកគ្រាប់ ។
២. ដំណើរដែលស្រទាប់ស្ទើងបំផុតរបស់សារធាតុមួយបង្កើតនៅលើផ្ទៃរបស់សារធាតុមួយទៀត ។ មើល Absorption.

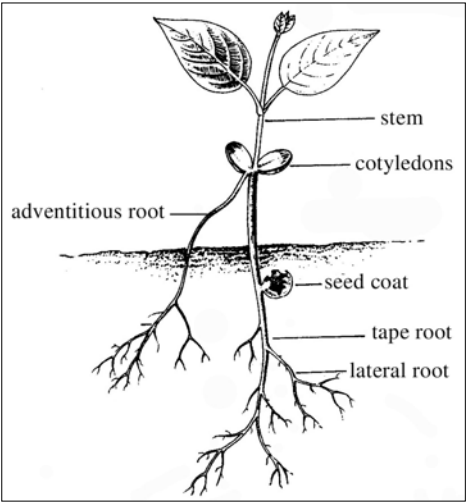
Advanced-generation selection: ការជ្រើសរើសជំនាន់លឿន

ការជ្រើសរើសដើមឈើមួយ ដោយធ្វើការពិសោធន៍ជិនក្នុងការបង្កាត់ឆ្នាស់គ្នានៃមេបាជំនាន់មុន ។ មានវិធីមួយចំនួន ដូចជា ជំរើសគ្រួសារ និងជំរើសនៅក្នុងគ្រួសារ ជាធម្មតាត្រូវបានគេប្រើដើម្បីជ្រើសរើសជំរើសជំនាន់ដែលមានលក្ខណៈរីកចំរើន ។

មើល Juvenile selection, Mating design, Progeny test, Recurrent selection, Selection.

Adventitious: ដែលដុះដោយចៃដន្យ / ឯកឯង

សរីរាង្គដែលដុះនៅក្នុងទីតាំងណាមួយ ឧ: បូសដុះចេញពីគល់រុក្ខជាតិ ឬមែក ឬកំណាត់បូសមួយ ។ មើល Cutting, Dormant, Root sucker, Vegetative propagation.

Adventitious root: បូសព្រួយោង

បូសដែលដុះចេញពីដើមឬមែក ។

Aerobe: ការដង្ហើមត្រូវការអកស៊ីជែន

ដំណើរការគីមីជីវសាស្ត្រដែលត្រូវការអកស៊ីជែន ហើយត្រូវបានប្រើប្រាស់ (ស៊ី-អេរ) អស់ ។ ឧ: ការដកដង្ហើម ។ ពាក្យផ្ទុយ anaerobe (ការដកដង្ហើមមិនត្រូវការអកស៊ីជែន) ។ មើល Respiration.

After-ripening (pre-curing): បន្ត (ផ្លែ, គ្រាប់)

ដំណើរវិវត្តន៍ខ្ញុំខាងសរីរៈ ដែលកើតឡើងចំពោះផ្លែ គ្រាប់ បន្ទាប់ពីគេប្រមូលផលឬជ្រុះ ។ ការបន្តនេះត្រូវធ្វើ

ចំពោះគ្រាប់ដែលផ្លែវាមិនទាន់ទុំល្អ ដើម្បីឱ្យគ្រាប់វាអាចដុះបាន ។

មើល Dormancy, Immature, Embryo, Mature, Stratification ។

Ageing (aging): ការឡើងចាស់ ភាពឡើងចាស់

ដំណើរវិវត្តន៍នៃព្រឹត្តិការណ៍របស់កោសិកា និងគីមីជីវសាស្ត្រ ដែលដាច់ខាតនាំទៅការងាប់របស់គ្រាប់ ។

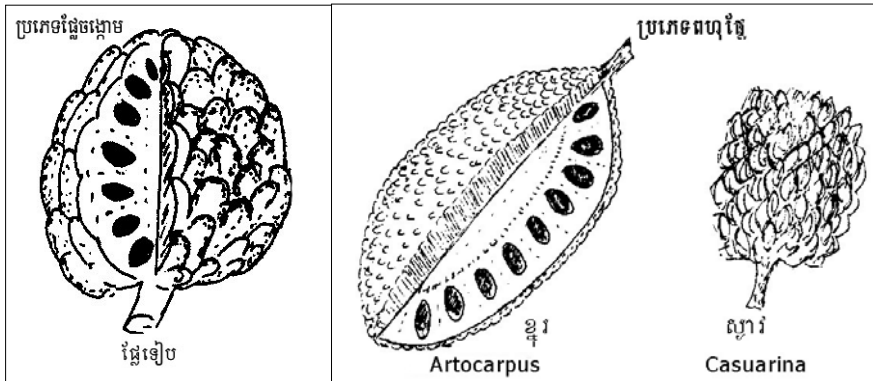
មើល Accelerated ageing, Deterioration, Senescence.

Aggregate fruit: ប្រភេទផ្លែចម្រុះ

ផ្លែដែលមានគ្រាប់ច្រើនកើតចេញពីកញ្ចក់កេសរព្យុនៃផ្កាមួយដែលបង្កើតជាផ្លែទោល ។ ឧ: ផ្លែទៀប(Annona)

ជាប្រភេទផ្លែសាច់ និងផ្លែ Magnolia ជាប្រភេទផ្លែស្ងួត ។

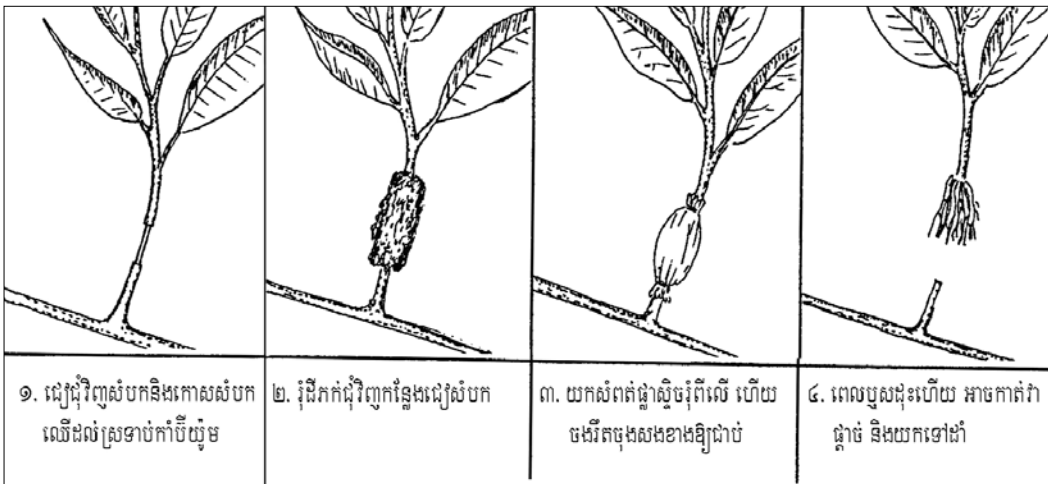
មើល False fruit, Fruit, Multiple fruit, cone, Simple fruit.

Air layering (=Marcotting): ការផ្សាំមែក

ការធ្វើឱ្យបូសដុះនៅលើសរីរាង្គផ្នែកខាងលើដីរបស់រុក្ខជាតិ ដោយជៀសបក ឬធ្វើឱ្យបូសកន្លែងណាមួយ ដែលគេចង់ឱ្យដុះបូស ហើយរុំជុំវិញកន្លែងនោះនូវសារធាតុបណ្តុះបូស ឬអាចប្រើហ្វូមូនចិញ្ចឹមបូស ។

មើល Cambium, Cutting, Macropropagation, Rooting hormone, Vegetative propagation.

១. ជៀសបកស្រទាប់កាំបីយ៉ូម ២. រុំដីកាំជុំវិញកន្លែងជៀសបក ៣. យកសំពត់ផ្លាស្ទិចរុំពីលើ ហើយ ចងរឹតបុសសាខាឱ្យជាប់ ៤. ពេលបូសដុះហើយ អាចកាត់វា ផ្តាច់ និងយកទៅដាំ

Albinism: អលប៊ីនីស្ម

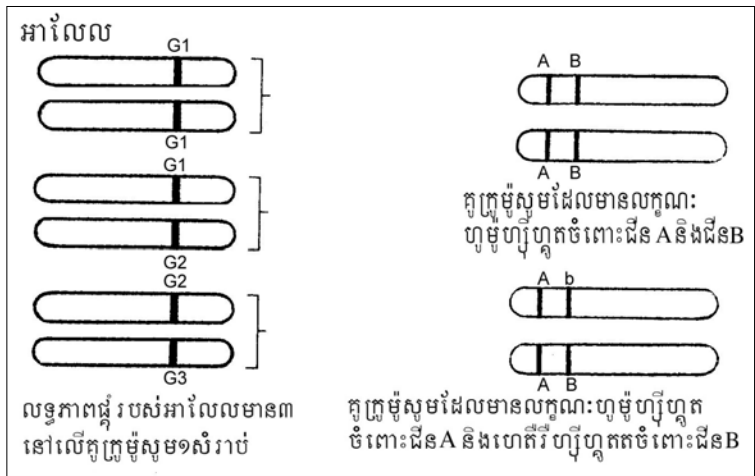
អវត្តមានទាំងស្រុងឬស្ទើរតែទាំងស្រុងនូវជាតិពណ៌(pigment)នៅក្នុងរុក្ខជាតិមួយ ឬផ្នែកផ្សេងៗ របស់រុក្ខជាតិ ។ កន្លែងដែលរងរបួសនេះ គឺមានពណ៌ស ឬប្រហាក់ប្រហែលនេះ ។ ជាធម្មតា រុក្ខជាតិក្លាយជាពណ៌សអាចនឹងស្លាប់ភ្លាម ។ មើល Lethal genes.

Albumen: អាល់ប៊ូមីន (អាល់ប៊ុយមីន)

ក្រុមប្រូប្លេនីនជាលិកាទ្រទ្រង់ដែលនៅចន្លោះអែមប្រីយ៉ូ និងសំបកគ្រាប់ ដែលខាងក្នុងនោះ មានភេរីស្ទីម (perisperm) និងអែនដូស្ទីម (endosperm) ។ មើល Endosperm, Perisperm, Seed

Allele: អាឡែល

ផ្នែកមួយនៃការតំរូវរបស់ជីន ដែលស្ថិតនៅទីតាំងមួយ (ឡូខ្លីស-locus) នៅលើក្រូម៉ូសូមមួយ ។ ប្រសិទ្ធភាព (ឥទ្ធិពល) ឆ្លាស់គ្នា (ច្បាប់មែនខុស) ទៅលើលក្ខណៈដូចគ្នា ត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយអាឡែលផ្សេងៗគ្នា ខ្លះ គេឃើញមានកូនលើពណ៌បៃតង ឬពណ៌ស ។ បើសិនការតំរូវ (អាឡែល) នេះ មានផ្ទុកជីនលើសពី ២ ជីននេះ គេហៅថា ពហុអាឡែល ។ ពហុអាឡែលកើតឡើងពីការប្តូរគ្នា (បរិវត្តន៍) ដដែលៗរបស់ជីន មួយ អាឡែលនីមួយៗមានឥទ្ធិពលខុសៗគ្នា ។ មិនអាចមានអាឡែលលើសពី២ នៅក្នុងសារពាង្គកាយឌីផ្លុអ៊ីត ទេ ។ មើល Character, Chromosome, Diploid, Dominance, Gene, Heterozygous, Homologous chromosomes, Locus, Multiple alleles, Simple Mendelian inheritance.

Alloenzyme: ប្រភេទអែនស៊ីម (អង់ស៊ីម) ម្យ៉ាង

មើល Allozyme

Allopatric: ដើមឈើ (រុក្ខជាតិ) នៅឯកោ

ប្រភេទពូជ ឬរុក្ខជាតិដែលមានជីននេទិកនៅឯកោ ដែលដុះនៅតំបន់ភូមិសាស្ត្រដាច់ខ្សែកពិគ្នា ឬនៅក្បែរគ្នា តែមានមជ្ឈដ្ឋានរស់នៅ ខុសគ្នាស្រឡះ ។ មើល Geographical race, Sympatric.

Allozyme (Alloenzyme): ប្រភេទអែនស៊ីម (អង់ស៊ីម) ម្យ៉ាង

ជាអែនស៊ីម(enzyme)មួយដែលខុសប្លែកពីប្រភេទអែនស៊ីមផ្សេងៗដោយសារតែមានភាពខុសគ្នានៃអាស៊ីត ពោលគឺ អែនស៊ីមផ្សេងៗ កំណត់យូដ(ក្រុម)សំងាត់នៅលើទីតាំងជិនតែមួយ ។

មើល Allele, Enzyme, Fingerprint, Isozyme, Marker

Anaerobe: ការដកដង្ហើមមិនត្រូវការអកស៊ីជែន (អុកស៊ីហ្សែន)

ដំណើរនៃគីមីជីវសាស្ត្រដែលមិនត្រូវការខុស្ត័នអកស៊ីជែន ឧ:ការឡើងមេ ។ ពាក្យផ្ទុយ Aerobe ។

មើល Anoxia, Fermentation

Anatropous ovule: អូវូលផ្កាប់

ជាទិសអូវូលមួយដែលអូវូលនោះបញ្ជាសនៅនឹងសណ្តងអូវូល(funiculus); រន្ធមីក្រូភែល (micropyle) ស្ថិតនៅស្មើនឹងគល់របស់សណ្តងអូវូល ។ មើលរូប Ovule orientation ។

មើល Campylotropous, Orthotropous, Ovule orientation, Placentation.

Androecium (pl. androecia): កញ្ចុំកេសរឈ្មោល

ជាពាក្យសមូហនាមដែលប្រើសំដៅទៅលើកេសរឈ្មោលទាំងអស់ដែលមាននៅក្នុងផ្កាមួយ ។ ពាក្យផ្ទុយ

Gynoecium(កញ្ចុំកេសរស្តី) ។ មើល Anther, Stemen, Flower.

Aneuploidy: សារពាង្គកាយមានក្រូម៉ូសូមមិនធម្មតា

លក្ខខណ្ឌមួយដែលចំនួនក្រូម៉ូសូមទាំងអស់នៃសារពាង្គកាយមួយមិនមែនជាចំនួនតំឡើងទ្វេនៃចំនួនហាប៉ូដូ អ៊ីតរបស់វា ។ បញ្ហានេះកើតមានឡើងដោយការបំបែកក្រូម៉ូសូមខុសក្នុងដំណើរការម៉ែអូស៊ីស ដូច្នេះហ្គាមិត មួយអាចនឹងខ្លះ ឬលើសក្រូម៉ូសូមចំលងមួយ ។

មើល Chromosome set, Gamete, Hybrid sterility, Meiosis.

Angiosperms: អែនឌីអូស្ត្រឹម ពួករុក្ខជាតិមានផ្កា ពួករុក្ខជាតិត្រាប់ជិត

ចំណាត់ថ្នាក់ខាងរុក្ខវិជ្ជានៃក្រុមពួករុក្ខជាតិមានផ្កា ដែលផលិតគ្រាប់រុក្ខជាតិដោយអូវិរីមួយ ដែលខុសពីពួក រុក្ខជាតិត្រាប់ស្រាត(gymnosperms) ។ ក្រុមនេះរួមមាន ពួករុក្ខជាតិដើមឈើ ឬស្សី ពួកដូង (palm) និង ភាគច្រើននៃប្រភេទដើមឈើព្រៃ ។ ជួនកាលពាក្យថា "hardwood-សាច់ឈើរឹង" ត្រូវបានគេប្រើមានន័យ ជាដើមឈើរុក្ខជាតិត្រាប់ជិត ទោះបីជាសាច់ឈើនៃដើមទាំងនេះមួយចំនួនមិនរឹងជាងពួករុក្ខជាតិត្រាប់ស្រាត ក៏ដោយ (softwood = សាច់ឈើទន់) ។ មើល Flower, Gymnosperms

Anoxia: ខ្វះអកស៊ីជែន (អុកស៊ីហ្សែន)

ការស្លាប់ដែលបណ្តាលមកពីខ្វះអកស៊ីជែន ។ ឧ: ការដកដង្ហើមរបស់គ្រាប់ដែលស្តុកទុកក្នុងបរិយាកាសដែល

គ្មានអកស៊ីជែន ។ មើល Anaerobe, Aerobe.

Anther: ចង្កំអង កន្សោមកេសរឈ្មោល សរីរាង្គផ្ទុកកេសរឈ្មោល

ផ្នែកដែលរុំព័ទ្ធ ឬផ្ទុកចង្កំអងកេសរឈ្មោល ។ មើល Androecium, Flower.

Anthesis: ដំណាក់កាលនៃផ្ការីក

ជារយៈពេលឬដំណាក់កាលមួយដែលក្រពុំផ្កាចាប់ផ្តើមបើកនិងរីកឡើង ពោលគឺ ចំពោះពួក angiosperms ពាក្យនេះ មានន័យថាដំណាក់ផ្កា(flowering) ។ ជួនកាលវាមានន័យជាពិសេស បញ្ជាក់ពីការបើកចេញនៃ ទង្កំអងដើម្បីរោយចង្កំអង ។ មើល Flowering, Phenology, Phenoperiod.

AOSA (Association of Official Seed Analysts): សមាគមនិរ្ត័យភាគត្រាប់ពូជជាផ្លូវការ

ជាអង្គការដែលមានប្រព័ន្ធពិសោធន៍ត្រាប់ពូជផ្នែកតាមវិធីសាស្ត្ររបស់អាមេរិចដែលគេប្រើនៅអាមេរិចខាង ជើងនិងខាងត្បូង ។ មើល ISTA, Seed testing.

Apex (pl. apices, apices): កំពូល, ចុង

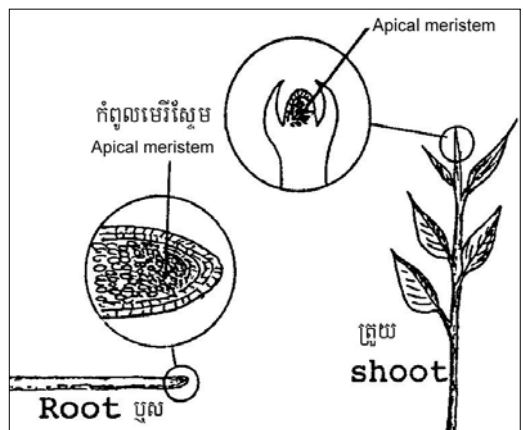
ផ្នែកចុងកំពូលដែលនៅចុងវត្ថុអ្វីមួយ ។ ចំពោះពន្លកត្រួយ និងបូស ចុងរបស់វាមានផ្ទុកកោសិកាដុះលូតលាស់ បង្កើត ជាលិកាថ្មី (apical meristem) ។ មើល Apical meristem.

Apical: នៃកំពូល / ចុង

មើល Apex

Apical meristem: ចុង / កំពូលជាលិកាដំណុះ (មេរិស្តែម)

ជាក្រុមមួយនៃកោសិកាមេរិស្តែមនៅខាងចុងបូស ឬត្រួយ ដែលការបំបែកកោសិកា ផលិតជាលិកា នាំមុខរបស់បូស ឬពន្លកត្រួយ វាអាចជាជាលិកា ឬ សរីរាង្គលូតលាស់ដែលចាប់ផ្តើមដំបូង ឬជាជាលិកា និងសរីរាង្គបន្តពូជដែលចាប់ផ្តើមដំបូង ។ មើល Apex, Apical, Flower initiation, Meristem.

Apices: កំពូល ចុង មើល Apex

Apocarpous (apocarpy): ជាកេសរញីរលាយជាប់គ្នាបន្តិច (កេសរញីសមាស)

ដែលមានកេសរញីដាច់ពីគ្នា និងជាប់គ្នាដោយផ្នែក ។ ជាធម្មតា កេសរញីសមាសបង្កើតឱ្យទៅជាប្រភេទផ្លែចម្កោះដុះ *Magnolia* និង *Manglietia* ។ មើលរូបបន្ថែមនៅទំព័រ១៧៤ ។

មើល Aggregate fruit, Carpel, Flower

Apomixis (apomixes): **អាប៊ូមិស៊ីស ការបន្តពូជគ្មានភេទ ការបន្តពូជគ្មានការបង្កកំណើត**

- ការផលិតគ្រាប់ពូជដោយគ្មានការបង្កកំណើតជាមុន ។ មើល Fertilisation.
- ជាពាក្យន័យទូទៅមួយដែលបូកបញ្ចូលនូវរាល់ទម្រង់ទាំងអស់នៃការបន្តពូជឥតភេទដែលមាននិន្នាការជំនួសការបន្តពូជមានភេទ ។ ជារឿយៗ គេប្រើពាក្យនេះសំដៅទៅលើការផលិតគ្រាប់ដែលមិនបានទទួលការបង្កកំណើត ។ អាស្រ័យទៅតាមប្រភេទនៃអាប៊ូមិស៊ីស ជាធម្មតាសរីរាង្គដែលផលិតពីការបន្តពូជគ្មានភេទមានលក្ខណៈដូចគ្នាសុទ្ធសាធខាងជីននេទិក ដូចនឹងប្រភពដើមរបស់វា (ortet- ដើមមេសំរាប់ផលិតកូនខ្លួន) ។ មើល Asexual reproduction, Clone, Ortet, Parthenogenesis.

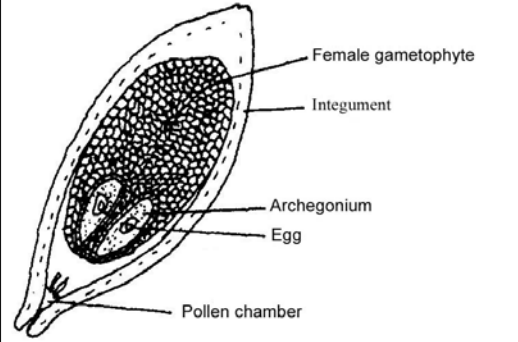
Appendix (Appendixes, Appendices): **ផ្នែក (គ្រឿង)បន្ថែម**

Araucaria (pl. Araucarias): **ដើមឈើនៅអាមេរិកខាងត្បូង**

Archegonium: **អាឃីហ្គោន្យូម សរីរាង្គផ្ទុកអូវុល**

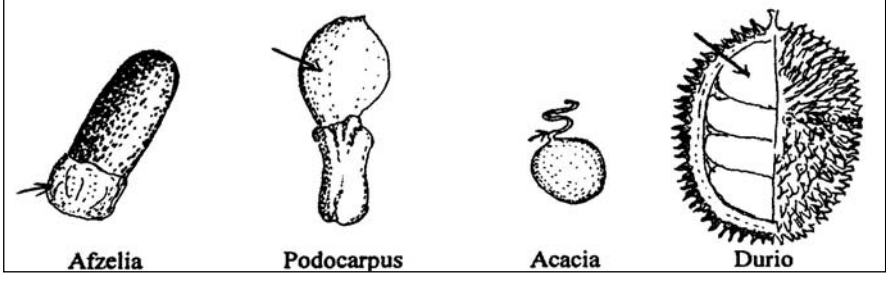
នៅក្នុងពូករុក្ខជាតិគ្រាប់ស្រាត(Gymnosperms) (និងរុក្ខជាតិបង្កើតស្ព័រ ដូចជាស្ពៃនិងបណ្តុំជាតិ) គឺជាសរីរាង្គភេទញីដែលផ្ទុកអូវុល ។

មើល Female gametophyte, Gymnosperms.

Aril (arilus): **អារីល សណ្តែងគ្រាប់(ត្រគ្រាប់) សាច់ជាប់នឹងគ្រាប់ ក្បាលគ្រាប់ ក្រមួនគ្រាប់**

អ៊ុនតេហ្សូមីន្ត(សំបកគ្រាប់) ឬផ្នែកបន្ថែមដែលបានបង្កើតនៅលើគ្រាប់នៃប្រភេទមួយចំនួនក្រោយពីការបង្កកំណើត ។ ជាធម្មតា សណ្តែងគ្រាប់ ជាសាច់ទន់ និងជាសារធាតុអាហារ និងមានតួនាទីទាក់ទាញភ្នាក់ងារពង្រាយគ្រាប់ ឧ: ប្រភេទបេង *Azelia*, *Podocarpus* និង *Taxus* ។ សណ្តែងគ្រាប់អាចបង្កើតជាផ្នែកបន្ថែមមួយជាប់ទៅនឹងគ្រាប់ ឧ: ទងអូវុល(funiculus)នៃប្រភេទអាកាស្សាអូស្ត្រាលី ។ ប្រភេទអារីលរុំជាប់គ្រាប់ ដោយផ្នែក មានដូចជាប្រភេទ *Azelia*, និង *Taxus* ហើយនិងរុំជិតគ្រាប់ទាំងស្រុង មានដូចជាប្រភេទ *Podocarpus* និង ធ្នូរេន ។ មើល Dispersal, Fleshy fruits, Sarcotesta.

Artificial pollination: **ការវាយលំអងសិប្បនិមិត្ត**

ដូចពាក្យ Controlled pollination

Asexual reproduction: **ការបន្តពូជដោយគ្មានភេទ**

ការបន្តពូជដោយគ្មានការបង្កកំណើត ។ ឯកត្តៈធ្វើអាចនឹងវិវត្តន៍ពីផ្នែកសរីរាង្គលូតលាស់ ដូចជា មើម គល់ឫស ឬ ចេញពីផ្នែករបស់ភេទ ដូចជាស៊ីតមិនបានទទួលការបង្កកំណើត ឬកោសិកាផ្សេងៗទៀតនៅក្នុងអូវូល ។
មើល Apomixis, Fertilization, Parthenogenesis, Vegetative cells, Vegetative propagation.

Assimilation: **សមាសកម្ម ការសំយោគម៉ូស៊ីខ្យូលសរីរាង្គ**

នៅក្នុងរុក្ខជាតិ ដំណើរការដែលម៉ូស៊ីខ្យូល សរីរាង្គត្រូវបានបង្កើតឡើងពីម៉ូស៊ីខ្យូល អសរីរាង្គបានពិបរិយាកាស ឧៈនៅពេលធ្វើការស្នើសំយោគ ។ មើល Respiration

Auxins: **ប្រភេទហូមូនម៉្យាង អកស៊ីន**

ប្រភេទហូមូនរុក្ខជាតិដែលមានឥទ្ធិពលសំខាន់ទៅការពន្លូតវែងរបស់ត្រួយ និងឫស ។ ភាគច្រើននៃប្រភេទហូមូនអកស៊ីនធម្មជាតិ គឺ indole 3-acetic acid (អាស៊ីដអាសេទិក៣គ្មានពណ៌) ។ ហូមូនសំយោគស្រដៀងគ្នានេះ ដូចជា IBA និង NAA ត្រូវបានប្រើប្រាស់យ៉ាងទូលំទូលាយសំរាប់បណ្តុះឫស ក្នុងការផលិត កូនឈើ ដោយកាត់មែក ។ មើល Cutting, Hormone.

Axil: **មុំផ្គុំដែលផ្តុំឡើងពីទងស្លឹកនិងមែក ក្បែក**

មើលរូបនៅទំព័រ១៧០ ត្រង់ស្លឹកទោល(simple leaf) ។

Axile (adj): **នៃមុំផ្គុំដោយទងស្លឹកនិងមែក**